

M.Ed. Semester - 4 (CBCS) Examination

March/April - 2026 (New Course)

GROUP-A Issues and Challenges in Primary Education (Elective-1)

Time: 02:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો. (૨૦)
- 1) ગુજરાતમાં પ્રાથમિક શિક્ષણના વિકાસ અને પ્રવર્તમાન સ્થિતિ વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.
 - 2) ઓસ્ટ્રેલિયા અને અમેરિકાના પ્રાથમિક શિક્ષણની તુલના કરો.
 - 3) કોઠારી કમિશનની પ્રાથમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં ભલામણો જણાવો.
- પ્રશ્ન-૨(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- 1) ભારતમાં પ્રાથમિક શિક્ષણની પ્રવર્તમાન સ્થિતિ ટૂંકમાં સ્પષ્ટ કરો.
 - 2) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ-1986 ની પ્રાથમિક શિક્ષણના સંદર્ભમાં ભલામણો જણાવો.
 - 3) યુ.કે.(UK) ના પ્રાથમિક શિક્ષણની વિશેષતાઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન-૨(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (૦૫)
- 1) જાપાનના પ્રાથમિક શિક્ષણની કોઈ બે વિશેષતા જણાવો.
 - 2) ઈશ્વરભાઈ પટેલ રીવ્યુ કમિટીની કોઈ એક ભલામણ જણાવો.
 - 3) સ્વાતંત્ર્ય પહેલાના કોઈ એક શિક્ષણ પંચનું નામ લખો.
 - 4) જ્ઞાનપંચ નોલેજ કમિટીના અધ્યક્ષ કોણ હતા ?
 - 5) પ્રાથમિક શિક્ષણની કોઈ બે જરૂરિયાત જણાવો.

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩ નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 750 શબ્દોમાં આપો (૨૦)
- 1) SCE વિશે વિસ્તૃત સમજૂતી આપો.
 - 2) ગુજરાતમાં પ્રાથમિક શિક્ષણની પ્રવર્તમાન સમસ્યાઓની વિગતે ચર્ચા કરો.
 - 3) પ્રાથમિક શિક્ષણમાં કલા, સંગીત અને યોગ શિક્ષણની પ્રવર્તમાન સ્થિતિ સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન-૪(અ) નીચેના ત્રણ પ્રશ્નોમાંથી કોઈ બે પ્રશ્નોનાં ઉત્તર આપો. દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર આશરે 125 શબ્દોમાં આપો. (૧૦)
- 1) SWOT Analysis વિશે ટૂંકમાં સમજૂતી આપો.
 - 2) તારુણ્ય શિક્ષણનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો.
 - 3) પ્રાથમિક શિક્ષણના સાર્વત્રીકરણ સંદર્ભે RTE Act ની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન-૪(બ) નીચેના પાંચ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (૦૫)
- 1) BISAG નું પૂર્ણ નામ જણાવો.
 - 2) હાલમાં ગુજરાતમાં પ્રાથમિક શિક્ષણમાં શિક્ષક-વિદ્યાર્થી પ્રમાણ કેટલું છે?
 - 3) સ્થાયીકરણ(Stability) એટલે શું ?
 - 4) તારુણ્ય શિક્ષણની કોઈ બે જરૂરિયાત જણાવો.
 - 5) SC નું પૂર્ણ નામ જણાવો.

ENGLISH VERSION

Section-1

- Que-1 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
- 1) Discuss the development and current Situation of primary education in Gujarat.
 - 2) Compare primary education of Australia and America.
 - 3) State the recommendations of Kothari commission regarding to primary education.
- Que-2 (A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)
- 1) Clarify the current situations of primary education in India in brief.
 - 2) Menion the recommendations of national education policy-1986 regarding to primary education.
 - 3) State the features of primary education of U.K.
- Que-2 (B) Give answer the following five questions in short (05)
- 1) Mention any two features of primary education of Japan.
 - 2) State any one recommendation of Ishwarbhai Patel review committee.
 - 3) Write any one commission name which established before independence.
 - 4) Who was the chairman of Gyanpanch knowledge committee.
 - 5) State any two need of primary education.

Section-2

- Que-3 Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 750 words. (20)
- 1) Explain about SCE in detail.
 - 2) Discuss the current issues of primary education in Gujarat in detail.
 - 3) Clarify the current status of art, music and yoga education in primary education.
- Que-4 (A) Give answer any two out of three from the following questions. Each answer should be in about 125 words. (10)
- 1) Explain the SWOT analysis in brief.
 - 2) Clarify the nature of adolescent education.
 - 3) Clarify the role of RTE Act regarding the universalization of primary education.
- Que-4 (B) Give answer the following five questions in short. (05)
- 1) State the full form of BISAG.
 - 2) At present, What is the teacher-pupil ratio in primary education in Gujarat.
 - 3) What is stability?
 - 4) Mention any two need of adolescent education.
 - 5) State the full form of SC.
